

Lesoni 6 ki he 'aho
8 'o 'Aokosi 2026

NGAAHI FOAKI
FAKALAUMĀLIE

“Tuli ki he ‘ofa, pea holi ki
he ngaahi foaki fakalaumālie,
kae lahi pe ke mou kikite. ”
(1 Kolinito 14:1)

‘ Oku hā mahino na’e māvahevahe ‘ a e siasi ‘ i Kolinitoó ‘ i he ngaahi ‘ ĩsiu kehekehe. Na’e ‘ikai ke nau felotoi fekau‘aki mo e kau malanga; fekau‘aki mo e founa kai; pe te nau mali pe nofo ta‘emali; pea mo e fe ‘i he ngaahi me‘afoaki fakalaumalie ‘oku totonu ke faka‘apa‘apa‘i lahi taha.

‘I he‘ene tali pe ‘a e ngaahi ‘uluaki palopalema, ‘oku fakahaa‘i ‘e Paula ‘a e founa ‘oku ‘alu ai ‘a e ngaahi me‘afoaki fakalaumalie mei he hoko ko ha palopalema ki he hoko ko ha founa ‘o e uouangataha (1 Kolinito 12 14).

Ko e fe ‘a e me‘a‘ofa lelei taha? ‘Ikai ha taha!

Ko e ha hono ‘uhinga?

Ngaahi me‘a‘ofa fakalaumālie:

- ➡ Ngaahi me‘a‘ofa lahi, ko e tokotaha foaki pe ‘e taha.
- ➡ Tokolahi ‘a e kau memipa, sino pe ‘e taha..

Ko e ‘elemēniti fakatahataha’i:

- ➡ Ko e lelei taha ‘o e ‘ofá .

Ngaahi me‘a‘ofa makehe:

- ➡ Ko e me‘afoaki ‘o e ngaahi lea kehekehé.
- ➡ Ko e me‘afoaki ‘o e kikité .

NGAAHI ME'A'OFA FAKALAUMĀLIE

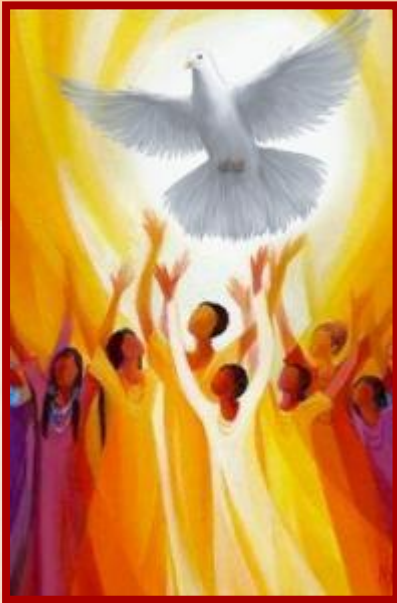

NGAAHI ME‘A‘OFA LAHI, TOKOTAHA FOAKI ‘E TAHA

“Pea ko eni, ‘oku ai ‘ae ngaahi foaki kehekehe, ka ko e Laumālie pe taha.” (1 Kolinito 12:4)

Ko hai ‘oku ne foaki ‘a e ngaahi me‘afoaki fakalaumalie? (1 Kolinito 12:4-6)

1 Kol. 12:4	'oku 'i ai 'a e ngaahi faikehekehe 'o e	me'afoaki	Ka ko e me'a tatau pe	Laumalie
1 Kol.12:5		Potungaue		'Eiki
1 Kol.12:6		ngaue		'Otua
		me'afoaki fakalaumālie		Tokotaha Foaki

Ke tokoni ke mahino kiate kitautolu ‘a e fekau‘aki ‘a e ngaahi me‘afoaki fakalaumalie mo honau Tokotaha Foaki mai, ‘oku faka‘aonga‘i ‘e Paula ha fo‘i lea ‘e tolu ke ‘ilo‘i kinautolu, ‘o fakamamafa‘i ‘enau kehekehe: ngaahi me‘afoaki; ngaahi minisita; mo e ngaahi ngaue.

Neongo ia, ‘oku taha pe ‘a e Tokotaha Foaki: ko e Laumalie [Ma‘oni‘oni]; ko e ‘Eiki [Sisu]; pea mo e ‘Otua [ko e Tamai]. ‘A ia ko hono ‘uHINGA: ‘oku ngaue fakataha ‘a e ‘Otua (Sione 14:16).

Ka ‘oku ‘ikai ke foaki ‘e he ‘Otua ‘a e ngaahi me‘a‘ofa ‘o hangē ko ia na’e fai ‘e he “ngaahi ‘otua” Kalisi-Loma (1 Kol. 12:2). ‘Oku ‘ikai ha fiefia lahi, pe ko ha fili fakahokohoko ‘o e kau ma‘u ‘o e ngaahi me‘a‘ofá (hangē ko e fakatātaá, ko e kau taula‘eiki fefiné).

ME'A'OFA LAHI, TOKOTAHA 'A E FOAKI

"Ka 'oku kehekehe 'a e ngaahi me'afoaki, ka ko e Laumalie tatau pe" (1 Kolinito 12:4)

Ko e ha 'oku foaki ai 'e he 'Otua ha ngaahi me'a'ofa kehekehe ki he kakai kehekehe? (1 Kolinito 12:7)
'Oku faka'aonga'i 'a e ngaahi me'afoaki fakalaumalie "ki he lelei" 'a e siasi. Ko e 'Otua pe 'oku Ne 'afio'i pe ko hai 'a e kakai te nau lava 'o faka'aonga'i ha me'afoaki pau ke a'usia 'a e taumu'a ko ia.

Ko e hā 'a e ngaahi me'a'ofa 'oku 'omai 'e Paula ko e ngaahi fa'ifa'itaki'angá, 'i he lotolotonga 'o e ngaahi me'a'ofa lahi kehe 'oku ' (1 Kolinito 12:8-10; Loma 12:6-8; 'Efeso 4:11-12)

1 Kolinito 12:8-10

- ✓ Lea 'o e poto
- ✓ Lea 'o e 'ilo
- ✓ Tui
- ✓ Mo'ui lelei
- ✓ Ke fakahoko 'a e ngaahi mana
- ✓ Kikite
- ✓ 'Ilo'ilo 'o e ngaahi laumalie
- ✓ 'Elelo
- ✓ Faka'uhinga'i 'o e ngaahi lea

Loma 12:6-8

- ★ gaue Tokoni
- ★ Faiako
- ★ Na'ina'i
- ★ Anga'ofa
- ★ Tu'unga Fakatakimu'a
- ★ 'Alo'ofa

Efeso 4:11-12

- ♥ Tu'unga fakae'apositolo
- ♥ 'Evangelio
- ♥ Ngaue fakafaifekau mo e mata'itohi M.A.

TOKOLAHI 'A E KAU MEMIPA, SINO PE 'E TAHA

"He 'oku hangē 'oku taha pe 'ae sino, ka 'oku lahi hono ngaahi kupu, pea ko e ngaahi kupu kotoa pē 'oe sino pe taha ko ia 'oku lahi, ka ko e sino pe taha 'oku pehē pe foki 'a Kalaisi." (1 Kolinito 12:12)

'Oku taha pe 'a e 'Otua, ka 'oku 'i ai e fatongia 'o e memipa takitaha 'o e Tolu'i 'Otua. Ko e me'a tatau pe, 'oku taha pe 'a e siasi, ka 'oku 'i ai hono fatongia 'o e konga takitaha ko e konga 'o e sino 'o Kalaisi 'i he Mamani (1 Kolinito 12:12-13)

'Oku faka'aonga'i 'e Paula 'a e fakafehoanaki 'o e sino 'o e tangata ko e siasi ke fakamamafa'i 'a e uouangataha 'i he kehekehe. 'Oku ma'u 'e he mata 'a e "me'a'ofa" 'o e sio, ka 'oku 'ikai ma'u ia 'e he telinga. Neongo ia, 'oku fepoupou'aki 'a e ongo me'a ni 'aki 'ena ngaue fakataha. Ko e me'a tatau pe, 'i he siasi, 'oku fakahoko 'e he tokotaha takitaha 'ene ngaue 'o fakatatau ki he ngaahi me'afoaki kuo nau ma'u (1 Kolinito 12:28-30).

'Oku 'uhinga 'eni 'oku fie ma'u 'a e tokotaha kotoa pe; 'oku 'ikai ha taha 'e lahi ange 'i ha taha; 'oku totonu ke tokanga 'a e tokotaha kotoa pe ki he lelei 'a e ni'ihiki kehe; pea 'oku totonu ke ngaue 'a e tokotaha kotoa pe ki he uouangataha 'a e siasi (1Kolinito 12:15-27)

KO E 'ELEMENITI 'OKU NE FAKATAHATAHA'I

KO E LELEI TAHA 'O E 'OFA

"Ke mou holi lahi ki he ngaahi foaki fungani lelei. Pea 'oku ou toe fakahā kiate kimoutolu 'ae hala 'oku lelei lahi.." (1 Kolinito 12:31)

'Oku 'ikai ko ha me'a'ofa 'a e 'ofa, ka ko e "hala lelei taha" (1 Kolinito 12:31). Ko e fua ia 'o e Laumalie Ma'oni'oni 'i he mo'ui 'a e tokotaha tui (Kaletia 5:22). 'E toki lava pe ke faka'aonga'i totonu 'a e ngaahi me'afoaki fakalaumalie 'i he 'ofa.

Ko e me'afoaki 'o e 'elelo, ta'e 'i ai ha 'ofa, ko ha "gong le'o pe ko ha simipale 'oku tatangi." Ko e me'afoaki 'o e kikite, 'a e me'afoaki 'o e 'ilo, mo e me'afoaki 'o e tui, ta'e 'i ai 'a e 'ofa, ko e me'a noa pe. 'Oku ta'e'aonga 'a e me'afoaki 'o e anga'ofa mo e me'a'ofa 'o e mate fakama'ata, ta'e 'i ai ha 'ofa, (1 Kolinito 13:1-3).

'Oku 'omi 'e he 1 Kolinito 13:4-7 ha fakahinohino fefeka ki he 'ulungaanga totonu 'i hono fakahoko 'o e ngaahi me'afoaki fakalaumalie:

Ko e me'a 'oku fai 'e he 'ofa

'Oku ne fa'a kataki

'Oku ne anga'ofa

'Oku ne fiefia 'i he mo'oni

'Oku ne fakatonuhia'i 'a e me'a kotoa pe

'Oku ne tui ki he me'a kotoa pe

'Oku fakatatali mai 'a e me'a kotoa pe

'Oku ne kataki'i 'a e me'a kotoa pe

Ko e me'a 'OKU 'IKAI fai 'e he 'ofa

'Oku 'ikai ke ne meheka

'Oku 'ikai ke ne polepole

'Oku 'ikai ke ne hikisia

'Oku 'ikai ke ne anga ta'efaka'apa'apa

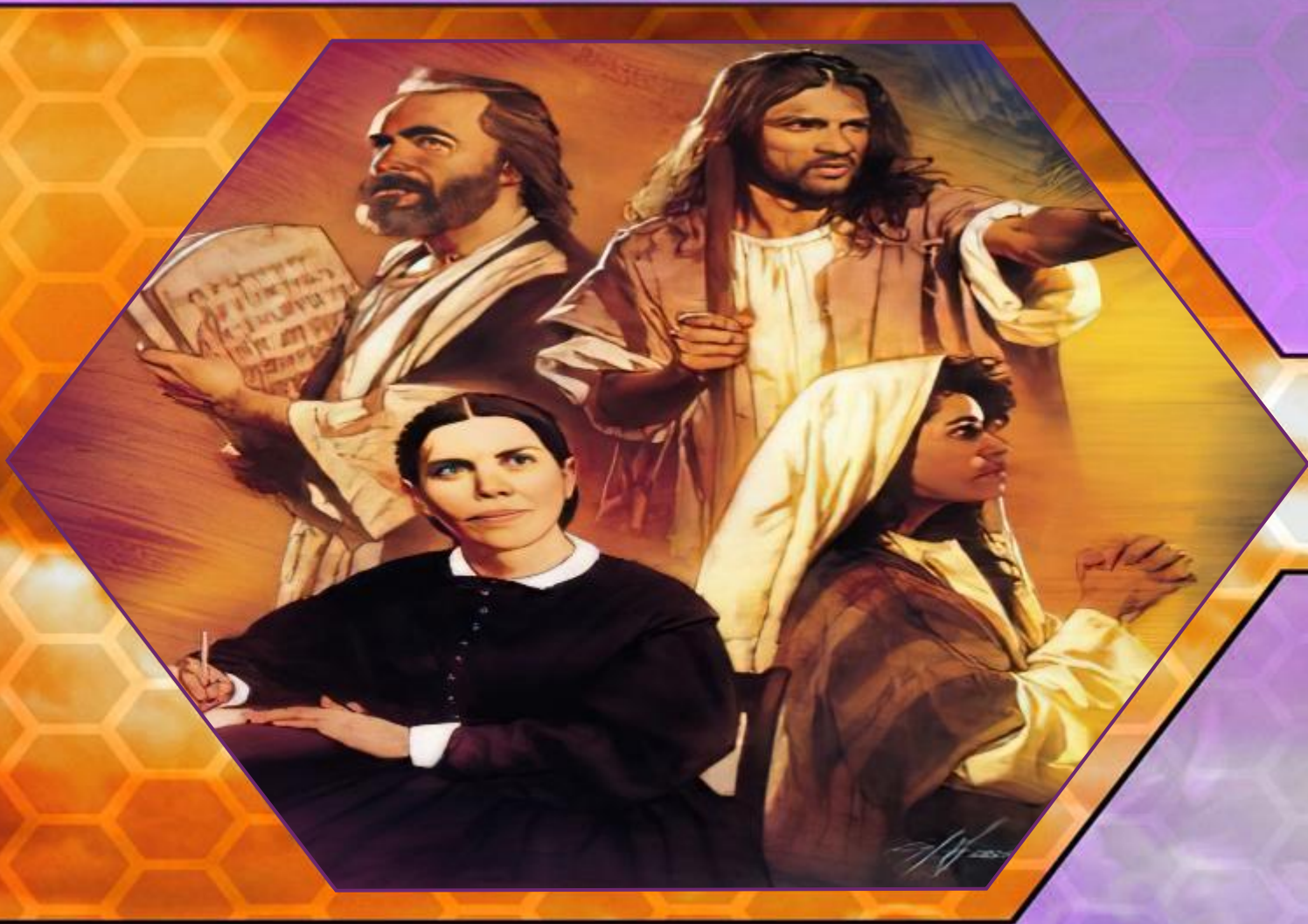
'Oku 'ikai siokita

'Oku 'ikai faingofua 'ene 'ita

'Oku 'ikai ke ne 'ita

'Oku 'ikai ke ne fiefia 'i he kovi

NGAAHI ME'A'OFA MAKEHE

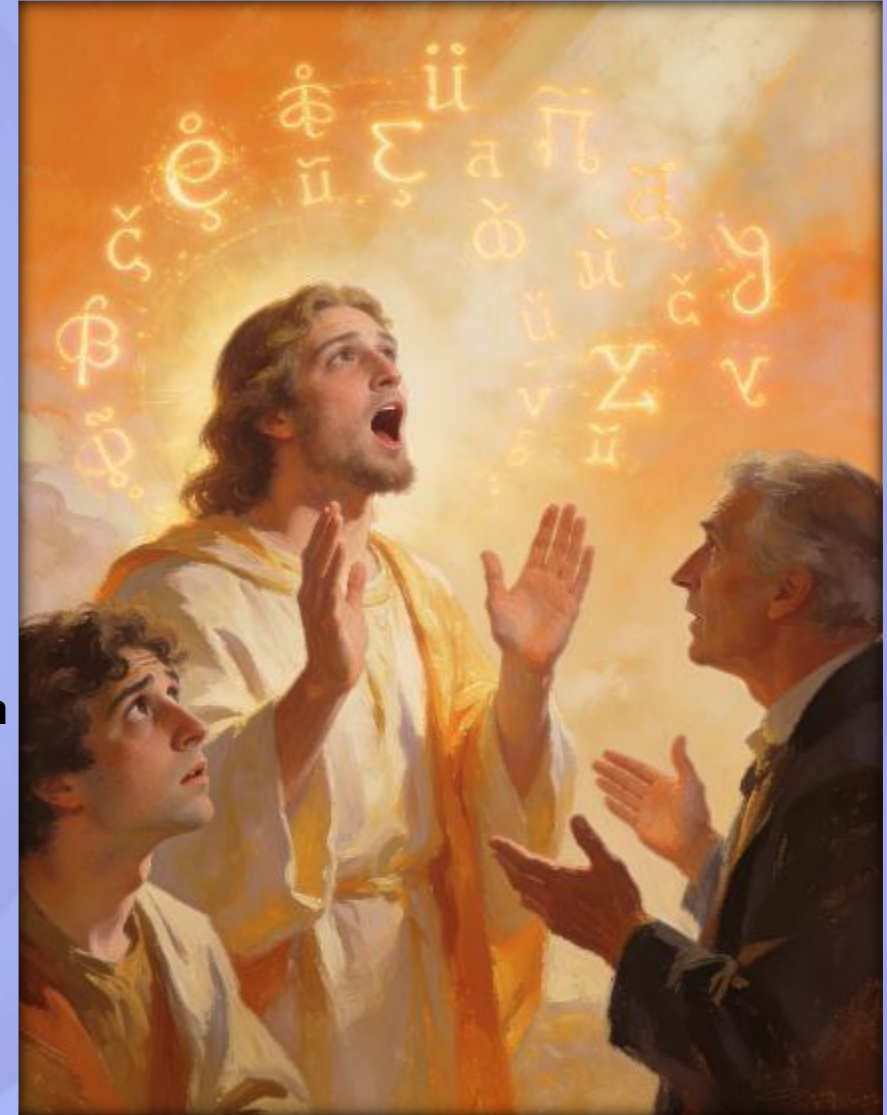

ME' AFOAKI 'O E NGAHI LEA KEHEKEHE

"Ko ia ia 'oku lea 'i he lea ta'e'iloa, ke ne kole 'e ia ke ne fai hono fakamatala. ." (1 Kolinito 14:13)

'Oku 'uhinga 'a e fakamamafa 'a Paula ki he me'afoaki 'o e 'elelo mo hono faka'aonga'i totonu na'e ngaue hala 'aki ia 'e he kau memipa 'o e siasi Kolinitoo, 'o fakatupu ai 'a e moveuveu mo e puputu'u 'i he lotu 'a e kakai (1 Kolinito 14:23). Ko e me'afoaki 'o e lea ko e malava ko ia ke lea 'aki ha ngaahi lea fakafonua 'a e tangata pe 'angelo 'oku 'ikai 'ilo 'e he tokotaha (1Kolinito 13:1). 'I he taimi 'oku 'ikai 'ilo'i ai 'e he tokotaha fanongo 'a e lea ko 'eni, 'oku fie ma'u ke faka'uhinga'i ia (Ngaue 2:8; 1 Kolinito 14:2, 13-14, 27-28). Ko e faka'amu 'a Paula ke lea 'a e tokotaha kotoa pe 'i he lea kehekehe kuo faka'uhinga'i hala ia 'e kinautolu 'oku nau fakakaukau 'oku totonu ke tau ma'u kotoa 'a e me'afoaki ko ia (1Kolinito 14:5)

Ko hono mo'oni, 'oku falute 'e he faka'anaua ko 'eni 'a e ngaahi me'afoaki kotoa pe (1 Kolinito 14:1). Na'e 'osi fakamahino'i 'e Paula "Ko 'eni kuo foaki ki he tokotaha taki taha 'a e fakaha 'o e Laumalie koe'uhi ko e lelei fakalukufua" (1 Kolinito 12:7). Ko ia ai, 'oku 'ikai ke ma'u 'e he tokotaha kotoa pe 'a e ngaahi me'afoaki tatau.

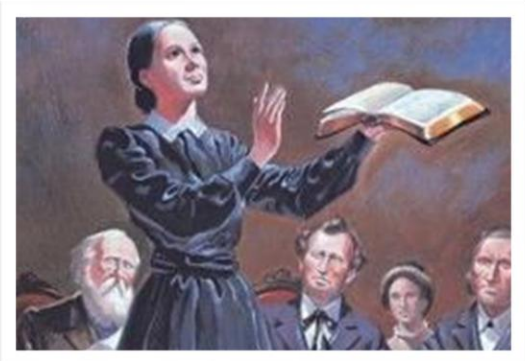
KO E ME'AFOAKI 'O E KIKITE

"Ka ko ia 'oku kikite, 'oku lea ia ki he kakai ke langa hake, mo enginaki, mo fakafiemālie." (1 Kolinito 14:3)

Kuo pau ke 'oua na'a tau fakangatangata 'a e me'a'ofa 'o e kikite ki hono tomu'a tala pē 'a e ngaahi me'a 'e hoko 'i he kaha'ú. Ko e tefito'i faka'aonga'i 'o e me'afoaki 'o e kikite ke fakamama'i, na'ina'i, mo fakafiemalie'i (1Kolinito 14:3).

'Oku fakamamafa'i 'e Paula 'a e me'afoaki ko 'eni 'o ma'olunga ange 'i he ni'ihi kehe (1Kolinito 14:1, 4, 22-25). Ka 'oku ne toe tapou foki ke faka'aonga'i totonu ia ke 'oua na'a fakatupu puputu'u: "kae tuku ke fai 'a e me'a kotoa pe 'i he taau mo e maau" (1Kolinito 14:40; vakai, 1 Kolinito 14:29-33)

'I he'ene hoko ko ha me'afoaki makehe 'o e toenga 'o e siasi, na'e ha makehe ia 'i he mo'ui mo e ngaue 'a 'Eleni G. Hina (Fakaha 12:17; 19:10). Ka 'e lava fefe ke tau 'ilo'i ha palofita mo'oni?

Kuo pau ke hoko 'a e ngaahi me'a 'e hoko 'i he kaha'u kapau 'oku 'ikai makatu'unga (Teu. 18:22; Sele. 28:8-9; Siona 4:2)

Kuo pau ke fenapasi 'ene pōpoakí mo e pōpoakí na'e ma'u 'e he kau palōfita ki mu'á (Teu. 13:1-3; 'Isaia 8:20)

Kuo pau ke ne fakamo'oni ki he sino 'o Sisuu (1 Sione 4:1-3)

Kuo pau ke fakatatau 'ene mo'ui mo e popoaki fakatohitapu 'oku ne malanga'i (Matiu 7:15-20)

“I he ngaahi fokotu‘utu‘u kotoa pe ‘a e ‘Eiki, ‘oku ‘ikai ha me‘a ‘e toe faka‘ofa‘ofa ange ka ko ‘Ene palani ke foaki ki he hou‘eiki tangata mo fafine ha ngaahi me‘afoaki kehekehe. Ko e siasi ‘a ‘Ene ngoue, ‘oku teuteu‘i ‘aki ha ngaahi ‘ulu‘akau, ‘akau, mo ha ngaahi matala‘i‘akau kehekehe. ‘ Oku ‘ikai te ne ‘ amaneina ‘ e a‘u ‘ a e haisopé ki he lahi ‘ o e sita, pe ko e ‘ ōlivé ke a‘u ki he mā‘olunga ‘ o e paame faka‘ei‘eikí. ‘Oku tokolahi ha ni‘ihi kuo nau ma‘u ha ako fakalotu mo faka‘atamai fakangatangata, ka ‘oku ‘i ai ha ngaue ‘a e ‘Otua ke fai ‘e he kalasi ko ‘eni, ‘o kapau te nau ngaue ‘i he loto fakatokilalo, ‘o falala kiate Ia...”

‘Oku foaki ha ngaahi me‘a‘ofa kehekehe ki he ni‘ihi kehekehe, koe‘uhi ke ongo‘i ‘e he kau ngaue ‘enau fie ma‘u. ‘Oku foaki ‘e he ‘Otua ‘a e ngaahi me‘afoaki ko ‘eni, pea ‘oku faka‘aonga‘i ia ‘i He‘ene ngaue, ‘o ‘ikai ke fakalangilangi‘i ‘a e tokotaha ‘oku ne ma‘u, ‘ikai ke langaki hake ‘a e tangata, ka ke hiki hake ‘a e Huhu‘i ‘o e mamani. ‘Oku totonu ke faka‘aonga‘i kinautolu ki he lelei ‘a e fa‘ahinga kotoa ‘o e tangata, ‘aki hono fakafofonga‘i ‘a e mo‘oni, kae ‘ikai fakamo‘oni‘i ha loi.